

І. Набокова. Стереотипні ознаки членів субкатегорій радіальної категорії перша леді, актуалізовані в англomовному політичному дискурсі ЗМІ. Studia methodologica, 2014 (38).

СТЕРЕОТИПНІ ОЗНАКИ ЧЛЕНІВ СУБКТЕГОРІЙ РАДІАЛЬНОЇ КАТЕГОРІЇ ПЕРША ЛЕДІ, АКТУАЛІЗОВАНІ В АНГЛОМОВНОМУ ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ ЗМІ

Ірина Набокова

Старший викладач, кафедра англійської філології,
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна (УКРАЇНА),
61022, м. Харків, майдан Свободи 4, e-mail: irina-nabokova@yandex.ru

UDC: 811.111'42'373.233

ABSTRACT

Iryna Nabokova. Stereotypical features of the members of subcategories of the radial category FIRST LADY, actualized in the English language political discourse

The paper brings out stereotypical attributes of the members of subcategories, motivated by the FIRST LADY radial category prototype, actualized in the English language political discourse. The methodological basis of the paper is cognitive-discursive approach to studying language phenomena, in terms of which language meaning is understood as a dynamic cognitive process of «online» filling a language form with content in the situation of discourse interaction on the basis of broad encyclopedic knowledge. The research results prove the hypothesis that encyclopedic knowledge, necessary for interpretation of the conventional conceptual content, actualized in the modern English language political discourse by the language unit *first lady* (or by co-referential language means), is interpreted within the range of human experience modeled in terms of a radial conceptual category. The central privileged model of the category is the QUEEN OF THE HEARTH metonymic model, based on patriarchal gender etalons/stereotypes. Establishing the attributes, forming the central metonymic model of the FIRST LADY radial category has a theoretical (elaboration of the radial categories theory on the basis of empirical data) and practical value (the use of interpretative techniques, employed in the paper, for modeling other categories).

Key words: etalon, idealized cognitive model, prototype, radial category, stereotype.

У статті виявляються стереотипні ознаки членів субкатегорій, мотивованих прототипом радіальної категорії ПЕРША ЛЕДІ, що актуалізуються у сучасному англomовному політичному дискурсі ЗМІ. Методологічною основою роботи є когнітивно-дискурсивний підхід до вивчення мовних явищ, з позицій якого мовне значення розуміється як динамічний когнітивний процес наповнення мовної форми смислом «он-лайн» в ситуації дискурсивної взаємодії на основі широкого енциклопедичного знання. Результати дослідження підтверджують гіпотезу, що енциклопедичне знання, необхідне для інтерпретації конвенціонального концептуального змісту, актуалізованого у сучасному англomовному політичному дискурсі ЗМІ мовним виразом *first lady* (або кореферентними мовними виразами), інтерпретується в рамках царини досвіду, що моделюється в термінах радіальної поняттєвої категорії, привілейованою центральною моделлю якої є метонімічна модель БЕРЕГІНЯ, закорінена на патріархальних гендерних еталонах/стереотипах. Встановлення ознак, що формують центральну метонімічну модель радіальної категорії ПЕРША ЛЕДІ, має теоретичну (розбудова теорії радіальних категорій на основі нових емпіричних даних) та практичну цінність (застосування даних інтерпретаційних методик, запропонованих у роботі, для моделювання категорій).

Ключові слова: еталон, ідеалізована когнітивна модель, прототип, радіальна категорія, стереотип.

З розвитком когнітивних досліджень посилюється інтерес до вивчення лінгвального втілення концептів і категорій як структур знань, що забезпечують мовленнєву діяльність й, актуалізуючись у дискурсі, відіграють роль соціокультурних еталонів/стереотипів, спричиняючи вплив на формування соціальної поведінки представників лінгвокультурної спільноти. До таких належить і концепт ПЕРША ЛЕДІ в американській лінгвокультурі.

Незважаючи на зростаючу кількість семантико-когнітивних та лінгвокультурологічних розвідок, категоріальний концепт ПЕРША ЛЕДІ ще не був об'єктом комплексного лінгвістичного аналізу, що й визначає наукову новизну роботи.

Актуальність дослідження зумовлюється антропоцентричною природою об'єкта, його роллю у формуванні аксіологічних орієнтирів американської лінгвокультури та застосуванням когнітивно-дискурсивних методик аналізу, що уможливляють його всебічне вивчення.

Методологічною основою роботи є діяльнісний підхід до вивчення мовних явищ, з позицій якого мовне значення розуміється як динамічний когнітивний процес наповнення мовної форми смислом «он-лайн» в ситуації дискурсивної взаємодії. Когнітивісти стверджують, що більшою чи меншою мірою конвенціональний концептуальний зміст (conceptual content) або концепт, який активується мовним виразом у свідомості інтерпретатора під час дискурсивної взаємодії, є сировиною (raw material) для конструювання смислу цього виразу «он-лайн» безпосередньо в ситуації дискурсивної взаємодії з урахуванням усіх параметрів ситуативного контексту й, головне, – з опорою на широке енциклопедичне знання [10; 5; 6; 3; 9].

Енциклопедичне знання, що складає основу для інтерпретації мовного виразу в ситуації дискурсивної взаємодії, є структурованим у вигляді двомірної мережі, де вертикальний вимір репрезентує ієрархію абстрактних доменів, що в кінцевому підсумку закорінена в образ-схемах і базових доменах, а горизонтальний – взаємовідношення між складниками одного абстрактного домену певного рівня ієрархії, структурованого в термінах фреймів [8, с. 149–150; 2, с. 2]. Домен / фрейм, що мислиться як найбільш типовий фон для розуміння (в термінах Р. Ленекера – «профілювання» [8, с. 147]) того чи іншого концепту є ідеалізованою когнітивною моделлю [7, Ch. 4]. Сукупність концептуальних структур, що профілюються відносно доменів, які відрізняються від ідеалізованої когнітивної моделі, утворюють радіальну поняттєву категорію [там само].

Спираючись на сформульовані вище положення, висловлюємо гіпотезу, що енциклопедичне знання, необхідне для інтерпретації конвенціонального концептуального змісту, актуалізованого у сучасному англомовному політичному дискурсі ЗМІ мовним виразом *first lady* (або кореферентними мовними виразами), інтерпретується в рамках царини досвіду, що моделюється в термінах радіальної поняттєвої категорії.

За Дж. Лакоффом радіальна категорія базується на складеному прототипі, сформованому на перетині ознак двох категоріальних моделей: кластера конвергентних ідеалізованих когнітивних моделей, кожна з яких залучається до радіальної категорії на підставі родо-видових відношень, і метонімічної ідеалізованої когнітивної моделі, що репрезентує радіальну категорію на підставі партитивних відношень. Метонімічна ідеалізована когнітивна модель має привілейований статус, оскільки репрезентуючи радіальну категорію як частина ціле, вона слугує когнітивною точкою референції, установлюючи норми й очікування, стосовно яких оцінюються інші члени категорії. Відтак, метонімічна ідеалізована модель радіальної категорії виконує функцію еталона. Складений прототип радіальної категорії ПЕРША ЛЕДІ є центральною моделлю, що слугує підґрунтям для формування похідних субкатегорій, що відбивають соціокультурні стереотипи [7, Ch.4].

У ході дослідження на основі когнітивного моделювання інформації, отриманої шляхом дефінітивного аналізу словникових визначень імені категорії, номінації *first lady*, в термінах радіальних категорій, було встановлено, що кластер ідеалізованих когнітивних моделей радіальної категорії ПЕРША ЛЕДІ / FIRST LADY, формується такими ідеалізованими когнітивними моделями, як: МАТРИМОНІАЛЬНА – *особа жіночої статі, що є дружиною Президента США*; ГЕНЕАЛОГІЧНА – *особа елітарного походження*; ДИДАКТИЧНА – *гарне виховання й освіта*; ПОВЕДІНКОВА, що мотивує такі субмоделі, як: ДІЯЛЬНИСНА –

участь у соціально-політичній діяльності, ВОЛЬОВА – почуття власної гідності (особливо в екстремальних ситуаціях), ЕТИЧНА – гарні манери, такт, мистецтво спілкування, невимушеність, природність; ЕСТЕТИЧНА – витонченість [1, с. 274]

Метою цієї статті є встановлення стереотипних ознак похідних субкатегорій радіальної категорії ПЕРША ЛЕДІ, актуалізованих в англomовному політичному дискурсі ЗМІ.

Як було з'ясовано в попередніх дослідженнях [там само, с. 275], найбільш часто у фокус уваги суб'єктів американського політичного дискурсу ЗМІ потрапляють ознаки ДІЯЛЬНИСНОЇ ІДЕАЛІЗОВАНОЇ КОГНІТИВНОЇ МОДЕЛІ (далі ІКМ), й відтак ця модель набуває більшої значущості порівняно з іншими моделями, тобто ефекту прототипичності [7, с. 75].

Відтак, саме відповідність / невідповідність представниць категорії ПЕРША ЛЕДІ поведінковим приписам цієї моделі дозволяють поділити їх на дві субкатегорії, що мотивуються прототипом: ТРАДИЦІЙНА ЛЕДІ та АЛЬТЕРНАТИВНА ПЕРША ЛЕДІ. Члени категорії ТРАДИЦІЙНА ПЕРША ЛЕДІ відповідають поведінковому припису *утримання від активної політичної діяльності*; властивості та дії членів категорії відображають/формують традиційні стереотипи жіночності. Члени категорії АЛЬТЕРНАТИВНА ПЕРША ЛЕДІ ігнорують поведінковий припис *утримання від активної політичної діяльності*; їх властивості і дії відбивають / формують альтернативні стереотипи жіночності. Обидві субкатегорії мотивуються прототипом, проте не породжуються ним. Вони є соціокультурними продуктами.

При визначенні типових членів категорій застосовувався кількісний аналіз: до переліку увійшли члени категорії, відповідність яких поведінковим приписам цих категорій тематизується у більш, ніж 8 % від загальної кількості проаналізованих фрагментів дискурсу.

За кількісними даними, типовими членами категорії ТРАДИЦІЙНА ПЕРША ЛЕДІ є Жаклін Кеннеді (1961-63), Барбара Буш (1989-2003), Лора Буш (2001-2009), Ненсі Рейган (1981-1989) та Мішель Обама (2009 – теперішній час). Типовими членами категорії АЛЬТЕРНАТИВНА ПЕРША ЛЕДІ є Елеонора Рузвельт (1933-45) і Гілларі Клінтон (1993-2001).

Результати інтерпретаційного аналізу свідчать, що члени субкатегорій ТРАДИЦІЙНА ПЕРША ЛЕДІ демонструють як відповідність, так і відхилення від еталонних поведінкових приписів центральної еталонної моделі радіальної категорії ПЕРША ЛЕДІ.

Усі без виключення типові члени категорії ТРАДИЦІЙНА ПЕРША ЛЕДІ виконують еталонні поведінкові приписи ролей МАТРИМОНІАЛЬНОЇ ІКМ (ДРУЖИНА, ДОМОГОСПОДАРКА / ГОСПОДИНЯ БІЛОГО ДОМУ) й підлягають позитивній телеологічній оцінці.

Наприклад, у фрагменті (1) тематизується виконання стереотипної ролі ДРУЖИНИ Жаклін Кеннеді:

(1) ***She was a geisha and prided herself on it, saying "It was really a rather terribly Victorian or Asiatic relationship which we had." When Schlesinger noted "a Japanese wife," she agreed: "Yeah, which I think's the best."*** (NYT, Sept 13, 2011)

Жаклін Кеннеді метафорично кваліфікується за допомогою номінації *geisha*, дефініція якої містить ідентифікатори *submissive* (покірлива), *docile* (податлива), *obedient* (слухняна), *reverential* (шаноблива) [4]. Описуючи своє подружнє життя, Жаклін Кеннеді також вживає прикметники-атрибути *Victorian* та *Asiatic*, очевидно вбачаючи щось спільне у соціальних очікуваннях від ДРУЖИНИ у Вікторіанській Англії, відомій своїми патріархальними устоями, та азійській Японії, де рольові приписи ДРУЖИНИ почасти співпадають із рольовими приписами ГЕЙШІ. Усі ці мовні засоби актуалізують концепт ПІДПОРЯДКОВАНІСТЬ, оскільки ПІДПОРЯДКОВАНІСТЬ ДРУЖИНИ ЧОЛОВІКОВІ є поняттям суперординатного рівня стосовно понять ПОКІРЛИВІСТЬ, ПОДАТЛИВІСТЬ, СЛУХНЯНІСТЬ і ШАНОБЛИВІСТЬ.

Типові члени категорії АЛЬТЕРНАТИВНА ПЕРША ЛЕДІ ігнорують традиційні еталонні очікування МАТРИМОНІАЛЬНОЇ ІКМ і запроваджують альтернативний поведінковий припис ролі ДРУЖИНА – *рівноправне партнерство*, що робить їх об'єктом негативної оцінки соціуму. Наприклад:

(2) ***'Hillary Clinton in 1991 would make long introductions of her husband where she talked about policy, and where she talked about "we",' Kamarck explains, 'And this went over with the American public like a lead balloon.'*** (G, Mar 3, 2007)

Той факт, що Гілларі Клінтон, агітуючи за Біла Клінтона, у виступах на політичні теми, використовувала займенник «ми», тобто підкреслювала свою активну участь у політиці, зробило її об'єктом негативної оцінки пересічних американців.

Типові члени обох категорій відповідають очікуванням ролі МАТЕРІ МАТРИМОНІАЛЬНОЇ ІКМ. Невідповідність цій ролі характеризує першу леді як нетипового члена категорії за цим параметром і робить її об'єктом негативної телеологічної оцінки. Наприклад:

(3) *Nancy Reagan had many good qualities, but **she was, well, something of a strain:** those rail-thin looks, that hard-edged show-biz glitter and **no children or grandchildren around to mess things up*** (Т, Jun 24, 2001).

Негативна оцінка Ненсі Рейган тут виражена предикатом *something of a strain* (створювала напругу). У контексті експлікована причина такої негативної оцінки: для суспільства була неприйнятною відсутність дітей або онуків у Білому Домі (*no children or grandchildren*), що не компенсувалася численними позитивними якостями Ненсі (*good qualities*).

Не всі члени обох категорій відповідають приписам ГЕНЕАЛОГІЧНОЇ МОДЕЛІ. Невідповідність сама по собі не спричиняє негативної оцінки. Негативно оцінюється неприйняття референтом свого неелітарного походження. Наприклад, негативній оцінці піддаються намагання першої леді Ненсі Рейган відмежуватися від свого походження і видати себе за аристократку:

(4) *Perhaps it is only fitting that **Nancy Reagan**, a woman both admired and scorned for her regal tastes, **came from Queens**. That is Queens as in Flushing, which also may be appropriate given **the battering Mrs. Reagan's reputation has taken**, with suggestions that she remade herself, obscuring her humble origins with more glamorous myths <...> "**If she stayed as modest as her origins, simple, she should be a good person,**" Francesco Ciardullo said. (NYT, Apr 12, 1991).*

Модель ПОХОДЖЕННЯ тут актуалізується дієслівним предикатом *came from*, а також субстантивною номінацією *origins*. Походження Ненсі Рейган водночас тематизується і кваліфікується за допомогою атрибутів *humble* та *modest*, а також обставини місця *Queens* (Куінс – район Нью-Йорку, що на 50 відсотків заселений іммігрантами, більшість яких є іспаномовними бідняками). Усі ці мовні засоби актуалізують концепт НАЛЕЖНІСТЬ ДО НЬЮ-ЙОРКСЬКИХ НИЗИН. Проте, об'єктом негативної оцінки (*the battering Mrs. Reagan's reputation has taken*) стає не СКРОМНЕ ПОХОДЖЕННЯ Ненсі Рейган, а її намагання відмежуватися від нього (*If she stayed as modest as her origins, simple, she should be a good person*). Відтак, фрагмент (4) створює підґрунтя для інференції стосовно бажаності для перших леді не відмежовуватися від соціальних груп, з яких вони походять. Негативної оцінки набуває не низьке соціальне походження, а підміна елітарного походження зовнішніми атрибутами, хибно асоційованими з елітарністю.

Усі члени обох категорій відповідають еталонним очікуванням ДИДАКТИЧНОЇ ІКМ. Члени категорії, що мають академічний ступінь, оцінюються позитивно у разі підпорядкування своїх кар'єрних амбіцій рольовим обов'язкам ДРУЖИНИ і МАТЕРІ. Про первинність ролей ДРУЖИНИ і МАТЕРІ в системі американських ціннісних орієнтирів свідчить і той факт, що володарка дипломів Принстона і Гарварда Мішель Обама стала першою в історії Сполучених Штатів першою леді, яка визнала ці ролі своїм пріоритетом, проголосивши себе «головною матусею» країни (*«mom in chief»*). Така політика повернула їй схвальне ставлення суспільства, яке вона втратила завдяки проявам політичної активності й невдалим висловам під час передвиборчої кампанії чоловіка:

(5) *After some rhetorical stumbles during the presidential campaign, Obama was criticized by conservative columnists who accused her of being unpatriotic and bitter toward whites. **Her approval ratings have soared since she refocused her image on her role as a wife and mother**, but she still comes under periodic attack from conservative bloggers and others. (HT, January 20, 2009)*

Усі члени категорії ТРАДИЦІЙНА ПЕРША ЛЕДІ слідує основному поведінковому припису ДІЯЛЬНІСНОЇ СУБМОДЕЛІ ПОВЕДІНКОВОЇ ІКМ, що вимагає від них *утримання від активної політичної діяльності*. Наприклад, у фрагменті (6) тематизується й кваліфікується відповідність приписам цієї моделі Жаклін Кеннеді:

(6) *And the tapes capture Jacqueline Kennedy at a singular point in her own life and for women in general. Kennedy says things like "women should never be in politics, we're just not suited for it" and "I get all of my opinions from my husband"* (HP, Sept 14, 2011).

Жаклін стверджує, що вважає політику нежіночною справою і повністю поділяє усі політичні погляди свого чоловіка. Пропозиційний зміст фрагмента експліцитно втілює концепт АПОЛІТИЧНІСТЬ.

Члени категорії АЛЬТЕРНАТИВНА ПЕРША ЛЕДІ ігнорують цей поведінковий припис, що робить їх об'єктом негативної телеологічної оцінки. Наприклад:

(7) *When Mrs. Clinton had her missteps in 1992 — and began striking more Americans as overly ambitious and unlike a typical First Lady — the Clinton campaign tried to improve her public image by putting her in what one former top aide now calls "softer settings," particularly events with women and children at schools and libraries* (NYT, Jul 21, 2008).

У наведеному фрагменті йдеться про те, що імідж Гілларі Клінтон постраждав саме через її намагання брати участь у вирішенні нагальних політичних проблем і небажання удовольнитися роллю типової першої леді. Ця інформація експлікується субстантивним словосполученням *as overly ambitious and unlike a typical First Lady* (відкрито амбіційна та несхожа на типову Першу Леді), субстантивною однослівною номінацією *missteps* (помилки), що характеризує здійснювані нею кроки, а також прикметником-атрибутом *striking* (разючий), що описує враження, яке вона складає на американців. Негативна оцінка діяльності Гілларі у якості першої леді також імплікується згадуванням про те, що організатори виборчої кампанії Клінтона намагалися поліпшити публічний імідж Гілларі, помістивши її у типову для першої леді обстановку шкіл, бібліотек і подій, учасниками яких є жінки і діти.

У той же час, члени обох категорій повною мірою відповідають поведінковим приписам ВОЛЬОВОЇ СУБМОДЕЛІ ПОВЕДІНКОВОЇ ІКМ, виявляючи *гідність* і *силу духу*. Наприклад:

(8) *And in public, what the world saw was a figure of admirable self-control, a black-veiled widow who walked beside the coffin to the tolling drums with her head up, who reminded 3-year-old John Jr. to salute at the service and who looked with solemn dignity upon the proceedings. She was 34 years old* (NYT, May 20, 1994).

Йдеться про схвальне сприйняття соціумом поведінки Жаклін Кеннеді під час поховання її чоловіка. Весь світ із повагою спостерігав за першою леді, яка була уособленням самоконтролю (*a figure of admirable self-control*), з високо піднятою головою (*with her head up*) й урочистою гідністю (*solemn dignity*) в очах. Цьому ж вона вчить свого трирічного сина. Вжиті мовні засоби в експліцитний та імпліцитний спосіб втілюють концепт ГІДНІСТЬ.

Не всі члени категорії ТРАДИЦІЙНА ПЕРША ЛЕДІ дотримуються приписів ЕТИЧНОЇ МОДЕЛІ і стають об'єктом негативної етичної оцінки через *несмачу тактовності* та *стриманості*. Так, у численних фрагментах дискурсу (27 % від загальної кількості фрагментів, що тематизують її відповідність ЕТИЧНІЙ СУБМОДЕЛІ) представниця категорії Барбара Буш характеризується як безапеляційна жінка впертої вдачі, якій подекуди *бракує тактовності*:

(9) *As First Lady, Barbara Bush was also a formidable woman who occasionally had harsh words for those who offered what she felt were unfair or inaccurate criticisms about her husband or children.* (AP, Jan 1, 2012)

Прикметник-атрибути *formidable* (грізна), *harsh* (груба) відсилають до якостей, несумісних із уявленням про справжню леді.

Щодо ЕСТЕТИЧНОЇ СУБМОДЕЛІ ПОВЕДІНКОВОЇ ІКМ, члени категорії ТРАДИЦІЙНА ПЕРША ЛЕДІ підпадають під негативну естетичну оцінку через *брак витонченого смаку*, що виявляється у надмірній простоті або надмірному прагненні до розкоші. Разом з тим, позитивної оцінки набуває естетика членів категорії, що спирається на різні аксіологічні орієнтири: як вишуканість, що асоціюється з елітарністю, так і простота, що дозволяє со-лідаризуватися з широким загалом.

(10) *Women around the nation have told Mrs. Bush that they identify with, even look like, the new First Lady in contrast to the diminutive, designer-sheathed Nancy Reagan. "I think it makes them feel better about themselves," she said, referring to her own matronly figure and no-frills style. Where Mrs. Reagan was chided for lavish decorating tastes and borrowing designer clothes, Mrs. Bush said she doesn't "have any great plans" for the White*

House, is "in heaven" that there are three washers and driers at 1600 Pennsylvania Avenue, and, **essentially, cares very little about expensive outfits.** (NYT, Jan 15, 1989)

Стиль Барбари Буш, що експліцитно характеризується як «стиль без надмірностей» (*no-frills style*), протиставляється смакам Рейган, яка надає перевагу розкішним прикрасам та дизайнерському одягу (*lavish decorating tastes and borrowing designer clothes*). Імплицитна позитивна характеристика Барбари Буш полягає в тому, що простота та невимушеність її стилю копіюється американськими жінками і підвищує їхню самооцінку (*it makes them feel better about themselves*).

(11) *Although she remains a good-looking woman, she **does not have the sophisticated gloss of Jackie Kennedy, or even the new slickness of Senator Hillary Clinton.*** (DM, Aug 31, 2004)

У фрагменті (11) надається негативна оцінка естетиці Лори Буш, надто простий і банальний стиль якої програє у порівнянні з блискучою витонченістю Жаклін Кеннеді та навіть Гілларі Клінтон, стиль якої кваліфікують за допомогою амбівалентного атрибуту *slickness*, що позначає і *лиск* і *нещирість*.

Кваліфікація членів категорії АЛЬТЕРНАТИВНА ПЕРША ЛЕДІ щодо відповідності приписам ЕТИЧНОЇ та ЕСТЕТИЧНОЇ МОДЕЛЕЙ є, як правило, амбівалентною й залежить від аксіологічних орієнтирів мовців. Наприклад:

(12) *A few months ago, another piece in the imperious American Spectator, quoted some disgruntled Arkansas state troopers as claiming **Mrs. Clinton was a foul-mouthed, demanding, hot-tempered political viper who regularly clashed with her husband.*** (MT, Jun 1994)

(13) *Hillary may be **the velvet fist in an iron glove**, Elizabeth the reverse. The First Lady is considered **wonderful to work for, devoted to her aides** (who repay her with a loyalty that has cost them thousands of dollars in legal bills); **she consults them about their lives, their loves, their clothes; she likes to have fun.*** (TM, Jul 1, 1996)

У (12) Гілларі Клінтон приписують такі характеристики, як сварливість (*foul-mouthed*), надмірна вимогливість (*demanding*) та нестриманість (*hot-tempered*) і метафорично уподібнюють гадюці (*political viper*).

У той же час, у (13) прибічники першої леді, люди, які на неї працюють, надають їй позитивну оцінку. Метафора *the velvet fist in an iron glove* імплікує людяність жінки, яка вимушена ховати її за оболонкою залізної леді заради успішного просування у професійному чоловічому світі. У спілкуванні зі своїми помічниками вона постає як людина, яка виявляє щире відданість (*wonderful to work for, devoted*) і зацікавленість їхнім життям (*she consults them about their lives, their loves, their clothes*).

Таким чином, отримані кількісні дані, а також результати інтерпретаційного аналізу свідчать, що привілейованого статусу набувають стереотипні ознаки, які відбивають патріархальні гендерні еталони. За ознаками МАТРИМОНІАЛЬНОЇ ІКМ та ДІЯЛЬНІСНОЇ СУБМОДЕЛІ ПОВЕДІНКОВОЇ ІКМ привілейовану метонімічну ідеалізовану когнітивну модель, що входить до складеного прототипу радіальної категорії ПЕРША ЛЕДІ, слід визначити в термінах еталонної патріархальної фемінінної ролі БЕРЕГІНЯ. Основним поведінковим приписом цієї ролі є відмова від власної кар'єри (ознака *утримання від активної політичної діяльності*) й зосередженість на забезпеченні політичної кар'єри чоловіка й життєдіяльності родини. Метонімічна модель БЕРЕГІНЯ також включає ознаки інших субмоделей: ВОЛЬОВОЇ (гідність), ЕТИЧНОЇ (доречність) і ЕСТЕТИЧНОЇ (вишуканість). Еталонним членом метонімічної моделі є референт Жанклін Кеннеді, яка не набуває негативної оцінки в жодному дискурсивному фрагменті.

ЛІТЕРАТУРА

1. Набокова І. Ю. Актуалізація еталонного змісту концепту ПЕРША ЛЕДІ у сучасному англomовному публіцистичному дискурсі / І. Ю. Набокова // *Omnes et Singulos: Посередництво мови у дискурсивній (спів)творчості* : кол. монографія ; [за заг. ред. В. О. Самохіної]. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2013. – С. 269–301.
2. Clausner T. C. Domains and image schemas / T. C. Clausner, W. Croft // *Cognitive Linguistics*. – 1999. – Vol. 9, № 2. – P. 1–31.

3. Croft W. Cognitive Linguistics / W. Croft, F. Cruse. – New York : Cambridge University Press, 2004. – 356 p.
4. Encyclopedia «Wikipedia» [Electronic resource]. – Access : <http://en.wikipedia.org>.
5. Fauconnier G. Conceptual projection and middle spaces [Electronic resource] / G. Fauconnier. – San Diego : University of California, Department of Cognitive Science Technical Report 9401, 1994. – Access : <http://www.blending.stanford.edu>.
6. Lakoff G. Foreword to Gilles Fauconnier Mental Spaces / G. Lakoff, E. Sweetser // Mental Spaces. – Cambridge : Cambridge University Press, 1994. – P. 1–7.
7. Lakoff G. Women. Fire and Dangerous Things / G. Lakoff. – Chicago : The University of Chicago Press, 1987. – 631 p.
8. Langacker R. Foundations of cognitive grammar / R. Langacker. – Stanford, Calif. : Stanford University Press, 1987. – Vol. 1: Theoretical prerequisites. – 516 p.
9. Martynyuk A. P. Cognitive instruments of investigating communicative failures [Electronic resource] / A. P. Martynyuk // Когніція. Комунікація. Дискурс : міжнар. електронний зб. наук. ст. – 2014. – № 8. – С. 51–62. – Access : <https://sites.google.com/site/cognitiondiscourse/vypusk-no8-2014/martynyuk-a-p>.
10. Turner M. Reading minds: the study of English in the age of cognitive science / M. Turner. – Princeton, NJ : Princeton Univ. Press, 1991. – 318 p.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

AP = Accuracy Project [Electronic resource]. – Access : www.accuracyproject.org.
DM = The Daily Mail [Electronic resource]. – Access : www.dailymail.co.uk.
G = The Guardian [Electronic resource]. – Access : www.theguardian.com.
HP = The Huffington Post [Electronic resource]. – Access : www.huffingtonpost.com.
MT = Midwest Today [Electronic resource]. – Access : www.midtod.com.
NYT = The New York Times [Electronic resource]. – Access : www.nytimes.com.
T = Time [Electronic resource]. – Access : www.content.time.com.
TM = Time Magazine [Electronic resource]. – Access : www.time.com.